

Mübarek *Beldeler*

*Mekke-i
Mükerreme*

01

İKİNCİ KISIM

KÂBE-İ MUAZZAMA VE MESCİD-İ HARÂM

A- KÂBE-İ MUAZZAMA VE KISIMLARI

Mescid-i Harâm'ın ortasında bulunan Kâbe-i Muazzama, ibâdet için yapılan ilk mabed olup, Haccın sebebi ve kıblegâhımızdır.

Yeryüzünün merkezi olan Kâbe-i Muazzama Beyt-i Mâmur'un (Semâda meleklerin ziyâret ve tavâf ettiği beyt-i şerîf) hizâsındadır. Hatta Beyt-i Mâmur'dan bir hat çekilse tam Kâbe-i Muazzama'nın ortasına isabet eder. (*Esrâr-ı Menasiki'l-Hac*).

Bu mukaddes beyt'e hürmet ve ta'zim ifâdesi olarak Beytullah (Allah'ın evi) denilmiştir.

Kâbe-i Muazzama'nın Kur'ân-ı Kerim'deki isimleri şunlardır: **1-** El-Kâbe, **2-** El-beyt, **3-** Kible, **4-** El-beytü-l Harâm, **5-** El-beytül-atîk.

Beytullah'a Kâbe isminin verilmesi: Dört köşe olmasından, yerden yüksek olmasından veya tek bir bina olmasındandır.

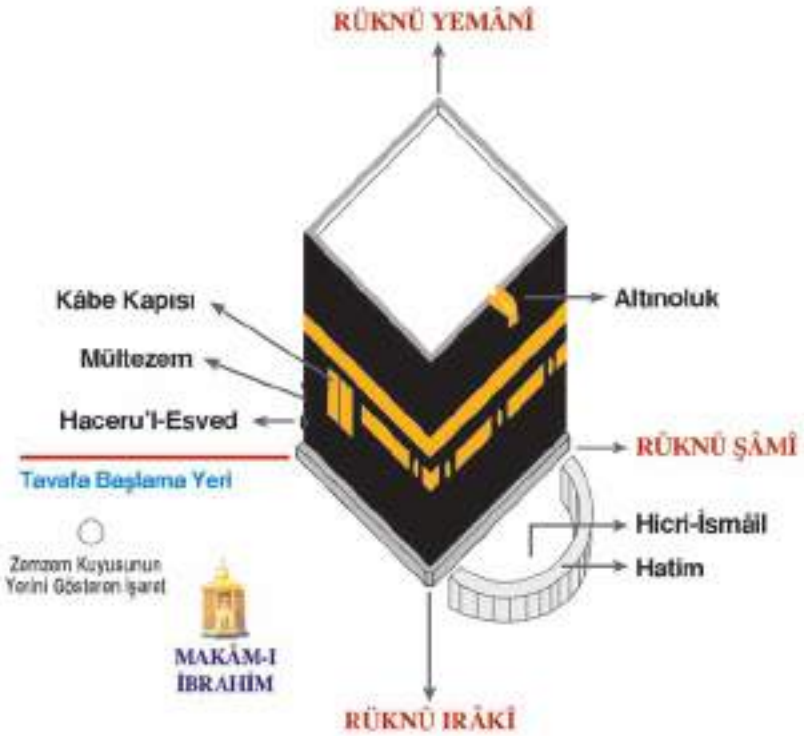
Kâbe-i Muazzama'nın dört köşesinden her birinin ayrı bir ismi vardır:

Doğu köşesine: **Rûkn-ü Hacer-i Esved**

Kuzey köşesine: **Rûkn-ü Irâkî**

Batı köşesine: **Rûkn-ü Şâmî**

Güney köşesine de: **Rûkn-ü Yemânî** denir.

Kâbe-i Muazzama'nın yüksekliği: 13 metre,
Mültezem tarafından uzunluğu: 12,84 metre,
Hatîm tarafından uzunluğu: 11,28 metre,
Hatîm ile Rûkn-ü Yemânî arası 12,11 metre,
Rûkn-ü Yemânî ile Hacerü'l-Esved arası
11,52 metre,
Toplam alanı ise: 145 metre karedir.

KÂBE-İ MUAZZAMA, BUGÜNE KADAR 11 DEFA YENİDEN YAPILDI:

- 1- Melekler,
- 2- Âdem aleyhisselam,
- 3- Şît aleyhisselam,
- 4- İbrâhîm ve İsmâîl aleyhimesselâm,

Hız. İbrâhîm ve İsmail (a.s.) Kâbe'nin duvar-
larını, harçla taştan örmek suretiyle yaptılar.
Birisi şimdiki kapının yerinde, diğeri onun tam
karşısında olmak üzere yer hizasında iki kapı
koydular. Binanın üzerini açık bırakıp, ortasına
da bir mahzen yaptılar.

- 5- Amalikalılar,

6- Cürhüm kabilesi,

7- Kusay bin Kilâb, (Peygamber Efendimizin ceddi)

8- Kureyş (nübüvvetten evvel, Resûlullah Efendimiz'in gençliğinde)

Kureyşliler, 605 yılında malzeme yetmediği için Kâbe-i Muazzama'yı kısalttılar. Hatîm kısmının duvarlarını ve tavanını yapamadılar. Fakat bu kısmın etrâfına bir duvar çekilerek ileride burasının da Kâbe'ye ilâvesini düşündüler.

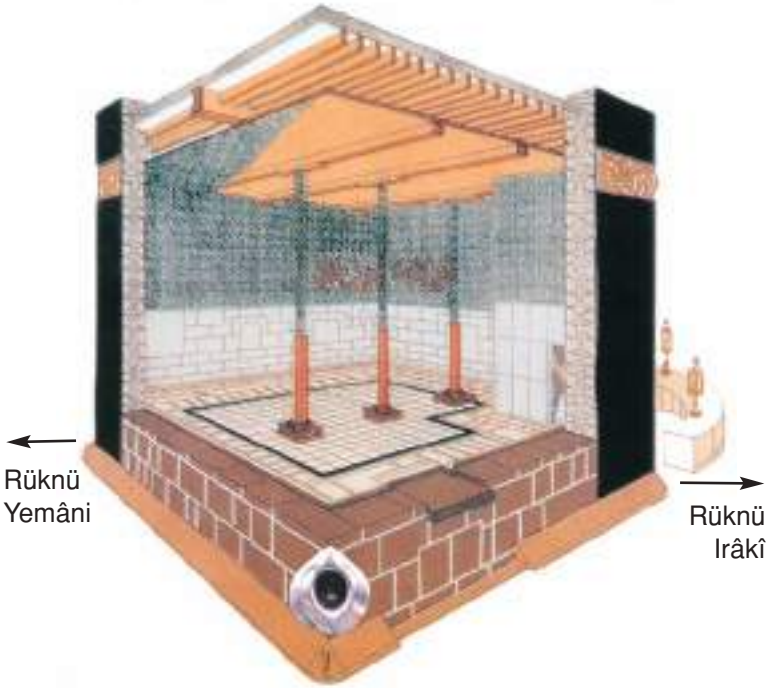
Peygamber Efendimiz, (s.a.v.) amcası Hazreti Abbas ile beraber bizzat bedenlen çalışarak Kâbe-i Muazzama'nın yapılışına iştirâk etmiştir. Haceru'l-Esved'i yerine, zât-ı şerîfleri yerleştirmiştir.

9- Abdullah İbni Zübeyr

Abdullah İbni Zübeyr, (r.a.) Milâdi 684 yılında yıkılıp, tahrip olan Kâbe-i Muazzama'yı İbrâhîm Aleyhisselâm'ın temellerini esas alarak yeniden yaptırdı, Kureyş tarafından kapatılan ikinci kapıyı açtı ve dışarıda bırakılan Hatîm'i Kâbe'ye dâhil etti. Zâten Peygamber Efendimiz'in de arzusu bu idi. Ama Allah Resûlü Kureyş'in fit-

nesinden çekindiği için bu arzusunu tahakkuk ettirememişti.

Ayrıca Abdullah İbni Zübeyr, (r.a.) damın altına üç adet direk koydu. Çift kanatlı iki kapı ile Rüknu'l-İrâkî köşesine içerden dama çıkmak

Kâbe'nin iç görünüşü

için ağaçtan döner bir merdiven yaptırdı. İpek-
ten yeni bir örtü giydirildi ve binanın etrafına
çepe çevre taş döşendi.

10- Haccâc İbni Yûsuf es-Sekafî

Haccâc, Milâdi 692'de Halife Mervan'ın tâlî-
mâtıyla Abdullah İbn-i Zübeyr (r.a.) tarafından
ilâve edilen duvarı yıkıp, Kureyş'in yaptığı temel
üzerine geri çekti. Böylece Hatîm'i tekrar bina-
dan ayırdı. Abdullah İbn-i Zübeyr, (r.a.) tarafın-
dan yapılan ikinci kapıyı taşla örerek kapattı.
Mevcut kapıyı da biraz yükseltti. Kâbe'nin diğer
 taraflarına dokunmadı.

11- Sultan Murad Han

Sel baskınından duvarlarının ekserisi yıkılan
Kâbe-i Muazzama, Milâdi 1631 Yılında Osmanlı
 padişahı, 4. Sultân Murat Han tarafından mev-
cut şekliyle yaptırıldı. Hacerü'l-Esved köşesi
 hariç bütün duvarlar temellerine kadar sökülerek
yenileri ile değiştirildi. Yağmur suları için altın
 kaplamalı gümüşten bir oluk yaptırıldı.

Suûdlular zamanında da bazı tamirâtlar
yapılmıştır. Bu tamiratlar şunlardır:

Osmanlı devrinde Kâbe ve civârı

1958 yılında çatı ile iç duvarların mermer kaplamalarının değiştirilmesi.

1982'de zemin mermerlerinin değiştirilmesi.

1996'da duvarların dış yüzlerindeki bazı taşların numaralanıp sökülerek bozulan kısımlarının düzeltilmesi ve yerlerine yerleştirilmesi.

Direklerle zeminin elden geçirilmesi¹⁰.

¹⁰ İslâm Ansiklopedisi, c.24, s.17.

KÂBE-İ MUAZZAMA'YI ZİYÂRET VE TAVÂFIN FAZÎLETİ

إِنَّ لِلْكَعْبَةِ لِسَانًا وَشَفَتَيْنِ وَلَقَدْ اَشْتَكْتُ فَقَالَ يَا رَبِّ قُلْ
عَوَادِي وَقُلْ زُورَارِي فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِنِّي خَالِقُ بَشَرًا
خُشَعًا سُجَّدًا يَخُنُونَ إِلَيْكَ كَمَا تَحْنُ الْحَمَامَةُ إِلَى بَيْضِهَا.¹¹

Manası: Muhakkak Kâbe'nin bir dili iki dudağı vardır. Cenâb-ı Hakk'a şikâyetle bulundu ve dedi ki; Ya Rab! "Beni ziyâret edenler ve gelenler azaldı" Hz. Allah (c.c) vahyetti. Ben, benden korkan ve bana secde eden kullar halk edeceğim. Güvercinin yumurtasına aşırı meylettiği gibi seni ziyâreti arzu edecekler.

وَرُوِيَ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: إِنَّ
دَاوُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِلَهِي مَا لِعِبَادِكَ عَلَيْكَ إِذَا هُمْ
زَارُوكَ فِي بَيْتِكَ؟ قَالَ لِكُلِّ زَائِرٍ حَقٌّ عَلَى الْمَزُورِ حَقًّا
يَا دَاوُودُ إِنَّ لَهُمْ عَلَيَّ أَنْ أَعَافِيَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَأَغْفِرَ لَهُمْ
إِذَا لَقِيتُهُمْ. رواه الطبرانی¹²

¹¹ Et-Terğib ve't-Terhib, c.2, s.556.

¹² Et-Terğib ve't-Terhib, c.2, s.556.

Manası: Ebu Zer (r.a.) rivâyet etti. Resûlullah Efendimiz'den: Dâvûd (a.s.) buyurdular ki; Ya Rab! Kulların senin beytini ziyâret ettikleri zaman, senin üzerinde onlar için ne var? Cenâb-ı Hak buyurdu ki; Her ziyâretçinin ziyâret ettiğinde hakkı vardır. Benim üzerime de hak olsun, yâ Dâvûd! Dünyada onlara afiyet, bana kavuştukları zaman da onları affedeceğim.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.); “**Ya Ali! Allâhü Teâlâ bu beyti niçin yaptı biliyor musun? Bu beyti ümmetimi afv için yaptı**” buyurmuşlardır.

مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ خَمْسِينَ مَرَّةً خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ
وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.¹³

Manası: Kim Beytullah'ı elli defa tavâf ederse, Annesi onu doğurduğu gün gibi günahlarından çıkar.

الطَّوَافُ حَوْلَ الْبَيْتِ مِثْلُ الصَّلَاةِ إِلَّا أَنْكُمْ تَتَكَلَّمُونَ
فِيهِ فَمَنْ تَكَلَّمَ فِيهِ فَلَا يَتَكَلَّمُ إِلَّا بِخَيْرٍ.¹⁴

Manası: Beytullâh'ın etrafında tavâf, namaz gibidir. Ancak sizler tavâf esnasında konuşursunuz. Kim orada konuşursa ancak hayırla konuşsun.

¹³ Tühfetü'l-Ahvezi, c.3.

¹⁴ Feyzü'l-Kadir, c.4, s.386.

Mescid-i Harâm'ın tahiyyeti Beytullah'ı tavâftır. Mescid-i Harâm'a bir kimse her ne zaman gelirse bir tavâf yapması müstehaptır.

1- MÜLTEZEM VE KÂBE-İ MUAZZAMA'NIN KAPISI

Kâbe-i Muazzama'nın Rûkn-i Haceru'l-Esved ile Rûkn-i Irâkî isimli köşeleri arasında yerden 2 metre kadar yükseklikte, altın kaplamalı, takriben 1,8x3,5 metre ebâdında bir kapısı vardır ki bu kapı ile Haceru'l-Esved arasında bulunan yaklaşık 2 metre uzunulğundaki kısma Mültezem-i Şerif denir. Burada yapılan duaların kabul olacağı hadis-i şerif ile sabittir ki bu mübarek mevki, hacıların Beytullah'ı tavaftan sonra ısrarla dua etmelerinden dolayı "Mültezem" diye isimlendirilmiştir. İltizamın lügat manası sarılmak, sıkı sıkı yapışmaktır. Mültezem de sıkıca yapışılan yer manasına gelir.

Amr bin Şuayb (r.a.) babasından şöyle rivâyette bulunmuştur; Abdullah ibni Ömer (r.a.) ile beraber tavâf yaptım. Tavâfın sonunda Hacer-i Esved'i istilâm etti. Kapı ile rûkn-i Hacer'in arasında göğsünü, yüzünü, kollarını ve ellerini koydu ve iyice döşedi, sonra **"İşte Resûlullah Efendimiz'i böyle yaparken gördüm"** dedi.

2- HACERU'L-ESVED

Hacer-i Esved, Kâbe inşâ edilirken tavâfın başlama yerini göstermek üzere Hz. İbrâhîm tarafından Kâbe'nin şimdiki bulunduğu köşesine konulan, 18-19 cm kutrunda, siyah, parlak ve mübârek bir yâkuttur.

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) buyurdular ki; Hacer-i Esved cennet yâkutlarından beyaz bir yâkut idi. Müşriklerin hatası onu siyahlaştırdı. Kıyamet günü Uhud dağı gibi ba's olunacak, dünya ehlinde kendini selamlayan ve öpenlere şahitlik yapacak¹⁵.

Haceru'l-Esved

¹⁵ Sahih-i ibni Huzeyme, c.4, s.22.

Ruhlar Âleminde Allâhü Teâlâ'ya verdiğimiz ahdimizin üç nüshasından biri Levh-i Mah-fuz'da, biri Hacer-i Esved'in içerisinde, biri de kalbimizdedir. Hacer-i Esved'i selamlarken niye-timiz şöyle olmalıdır: Ya Rab! Kalbimdeki ahid-nâme ile Hacer-i Esved'in içindeki ahidnâmeyi karşılaştırıyor ve imânımı tazeliyorum.

Tavâfın her şavtının başında ve sonunda, birde sa'ye başlarken Hacer-i Esved'i istilam sünnettir.

Büyükçe bir cennet yâkutu olan Hacerü'l-Esved, Âdem (a.s.) ile berâber cennetten indirildi. Âdem (a.s.) Kâbe-i Muazzama'ya yerleştirdi. Nuh tufanında Ebû Kubeys Dağına emânet edildi, İbrâhîm (a.s.) Beytullah'ı bina ederken şimdi-ki yerine yerleştirdi.

Bilâhare 12 parçaya bölünmüş olan Haceru'l-Esved'i Sultan Dördüncü Murat Han kurşun içeri-sine toplayıp, gümüşden bir muhafaza yaptırdı¹⁶.

Dört mezhebin ittifakı ile, kimseye eziyet etme-den, kendi de ezâ görmeden Hacer-i Esved'i öpmek sünnet, ezâdan kaçınmak ise vaciptir.

3- HATÎM VE HİCR-İ İSMÂİL

Rükn-i Irâkî ile Rükn-i Şâmî'nin arasında, altın oluğun altında, Kâbe'nin kuzeybatı tarafında,

¹⁶ Din-i Mübin-i İslam, 69.

yerden 1,25 m. yükseklikte, 1,5 m. kalınlığında, yarım dâire şeklinde ki duvara hatîm denir. Tavâf bu duvarın dışından yapılır.

Bu duvar ile Kâbe arasındaki boşluğa da Hicr-i Kâbe veya Hicr-i İsmail denir. İbrâhîm Aleyhisselâm Kâbe-i Muazzama'yı yaptığında Hicr, Kâbe'ye dâhil idi. Dolayısıyla Hatîm'in iç kısmı Kâbe'den sayılır.

Hz. İsmail, Cenâb-ı Hakk'a Mekke'nin sıcaklığından şikâyetçi oldu. Cenâb-ı Hak, Hz. İsmail'e **"Hicr-i İsmâîl'e Cennetten bir kapı açacağım, kıyâmete kadar oradan serin bir yel esecek"** buyurdu.

Hz. Âişe Vâlidemiz buyurdu ki; Kâbe'nin içine girmeyi ve orada namaz kılmayı arzu ederdim. Resûlullah (s.a.v.) bir gün elimden tutup beni Hatîm'in içine soktu ve buyurdu ki; **"Kâbe'ye girmek istediğin zaman Hatîm'e gir. Orada namaz kıl, zirâ Hatîm, Beytullah'tan bir parçadır"**. (*Tirmizî, el-Hacc, s.876*)

İsmail (a.s.) ile Hâcer Vâlidemizin kabirlerinin burada olduğu rivâyet olunuyor.

4- MİZÂB-I KÂBE (ALTUN OLUK)

Yağmur sularının akması için, Kâbe'nin Hatîm'e bakan üst kısmının ortasındaki Altın Oluğa Mizâb-ı Kâbe denir.

Selef-i Salihin'den rivâyet olunmuştur ki; Hatîm'in içinde, altın oluğun altında dua müstecabtır. Allah dostları ibadetlerini îfâ için burayı tercih etmişlerdir.

Hazret-i Osman (r.a.) buyurdular ki: **Bana sorun, nereden geliyorum.? Ben oluğun altından cennetten geliyorum. Oluğun altında kılınan namaz cennette kılınan namaz gibidir.**

B- MESCİD-İ HARÂM VE İÇİNDEKİLER

Mescid-i Harâm, Mekke-i Mükەرreme'de ortasında Kâbe'nin bulunduğu büyük bir mabeddir. Tavâf sâhası ve etrafında namaz kılmak için yapılan binalar ve sâhalar Mescid-i Harâm'dır.

Mescid-i Harâm'a "**Harem-i Şerîf**" de denilmektedir. Yeryüzünde ilk yapılan mescid budur. Mescid-i Harâm denilmesi, ihtiram ve saygı vâcib olduğu içindir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir Hadîs-i şerîflerinde: "**Mescidimde** (Medîne'deki Mescid-i

Nebevî) bir namaz, başka mescidlerde kılınan bin namazdan daha fazîletlidir. Mescid-i Harâm'da kılınan bir namaz ise diğer mescidlerde kılınan yüz bin namazdan daha fazîletlidir” buyruldu.

Mescid-i Harâm ve metaî (tavâf alanı) zamanımıza kadar zaman zaman genişletilmiştir. Şöyle ki:

Hz. Ömer, (r.a.) etrafta bulunan kulübeleri satın alıp genişletti ve etrafını duvarla çevirip, duvarların üzerine de kandiller koydurdu.

Hz. Osman, (r.a.) biraz daha genişletip, duvarları yükseltti ve duvarların üzerine sundurmalar koydurttu.

Devlet-i Ali Osmaniyye, tavâf alanını şu andaki mevcut hâline, mescidi de kenarlarına altın işlemeli revâklar (kubbe) yapmak sûretiyle genişletti. Bu kubbelerin Beytullah'tan yüksek olmamasına dikkat etti.

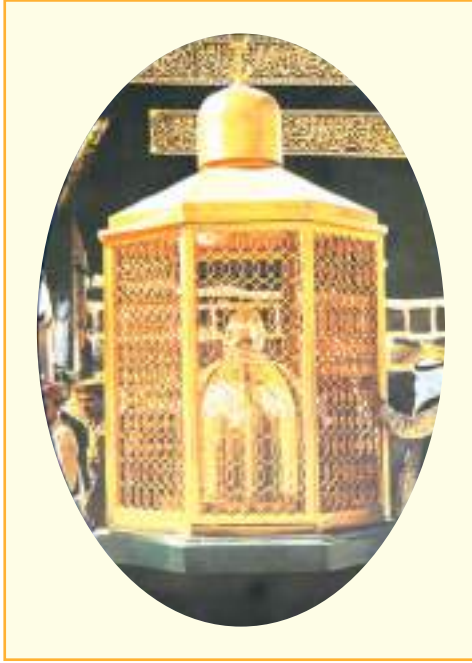
Suudlar zamanında mescit kısmı son şekliyle genişletildi.

1- MAKÂM-I İBRÂHİM VE FAZÎLETİ

Makâm-ı İbrâhim: Beytullah'ı inşâ ederken Hz. İbrâhim'in iskele olarak kullandığı mübârek taşın bulunduğu yerdir.

Bu gün dahî İbrâhîm Aleyhisselâm'ın mübârek ayaklarının izleri, bir mûcize olarak bu taşın üzerinde apaçık bir şekilde görülmektedir.

Cahiliyye devrinde açıkta olduğu için insanların dokunması neticesinde aslî şekli kısmen bozuldu. Hz. İbrâhîm (a.s.)'in ayak izleri Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in ayak izlerine çok benzemektedir¹⁷.

Makâm-ı İbrâhîm

¹⁷ Tuhfetü'l-Ahvezi, 59/1.

Şimdi bu mübârek taş, kafes şeklinde camdan yapılmış bir mahfaza içinde tavâf mahallinde bulunmaktadır.

Âyet-i kerime: **وَاتَّخِذُوا مِن نَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُضَلًّى**

"Siz de İbrâhîm'in makamından bir namaz-gâh edinin" buyuruldu. (*Bakara S. 125. ayet*)

Ashâb-ı Kirâm başta olmak üzere Selef-i Salihin efendilerimiz namaz, zikir, dua ve sâir ibâdetler için Makâm-ı İbrâhîm'de bulunmayı itiyat edinmişlerdir.

Mümkün olduğu takdirde tavâf namazını Makâm-ı İbrâhîm'de kılmak müstehaptır.

Abdullah bin Ömer (r.a.) buyurmuştur ki; **"Namaz kılınan yerlerin hayırlısı Makâm-ı İbrâhîm'in arkası ve imamların sağ tarafıdır."**

2- ZEMZEM-İ ŞERÎF

Zemzem-i Şerif, Mescid-i Haram'ın içinde, Hacer-i Esved köşesine 14,5 m. mesafede 42 m. derinliğindeki bir kuyudan Cenâb-ı Hakk'ın, Hz. Hacer ve oğlu İsmail Aleyhisselâm'a ihsan ettiği sudur. (*Eyyüb Sabri Paşa*)

Peygamber Efendimiz buyurdular ki:

İbrahim Aleyhisselâm'ın zevcesi, İsmail Aleyhisselâm'ın annesi olan Hâcer, su aramak üzere

Safa ile Merve tepesi arasında gidip gelirken, Zemzem kuyusunun bulunduğu yerde Cibril (Cebrail) Aleyhisselâmı gördü. Topuğu ile (veya kanadıyla) toprağı kazıp suyu (Zemzem'i) meydana çıkardı. Hâcer (bu durumu görünce) zayı olmasın diye hemen suyun etrafını çevirip, havuz haline getirdi. Bir taraftan da testisini doldurmaya çalışıyordu. Su ise avuç avuç alındıkça tekrar fışkırıyordu. Allâhü Teâla İsmail'in anasına rahmet etsin! O, Zemzem'i kendi haline bırakmış olsaydı yahut suyu avuçlamasa idi, muhakkak Zemzem akar bir ırmak olurdu. (*Hadîs-i Şerif, Buhârî*)

Zemzem-i Şerif bilahare Hz. İbrâhim (a.s.) tarafından kazılarak kuyu haline getirildi. İhmal-ler neticesinde zamanla Zemzem kuyusu kapanıp belirsiz oldu. Resûlullah Efendimiz'in (s.a.v.) dedesi Abdülmuttalib'e rüyasında gösterilen yeri kazarak Zemzem kuyusunu tekrar ortaya çıkardı. (*Eyyûp Sabri Paşa*)

Bugün Metaf alanını genişletmek için Zemzem kuyusunun üzeri kapatıldı ve Zemzem-i Şerif Safâ tarafında yapılan çeşmelere verildi.

ZEMZEM'İN FAZÎLETİ

Zemzem-i Şerifin fazîleti hakkında Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

Zemzem suyu ne için içilirse, ona şifadır. (Mir'at-ül Haremeyn) **Kim hac niyeti ile Beyt-i Şerîf'e (Kâbe'ye) gelip, Kâbe-i Şerif'in etrafında 7 defa tavâf ettikten sonra Makâm-ı İbrâhîm'e gelip iki rekat tavaf namazı kılrsa, sonra Zemzem kuyusuna gelip, suyundan içse, Cenâb-ı Hak onu anasından doğduğu gibi günahından tertemiz yapar.** (*Hadîs-i Şerif, Ahbâru Mekke*)

Yeryüzü üzerindeki suların en hayırlısı zemzem suyudur. Onda taamların özü, maddi ve mânevi hastalıklara şifâ vardır. (*Hadîs-i Şerif, Ahbâru Mekke*)

Bizimle münafıklar arasındaki alametlerden birisi de onların zemzemden kana kana içemeyişleridir.

Hazreti Ömer (r.a.) Zemzem-i Şerifi içerken: "Allah'ım kıyamet gününün susuzluğunu gidermek için içiyorum" buyurmuşlardır.

ZEMZEM'İ İÇME ADABI:

- 1- Kibleye yönelmek (oturarak veya ayakta)
- 2- Sağ el ile içmek
- 3- Üç nefeste içmek
- 4- Her

nefeste (Beytullah'a bakarak) besmele okumak, 'Elhamdülillah' demek, 'Es-salâtü ves-selâmü alâ Rasûlillah' demek,

5- Sonunda şu dîâyı okumak:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَسَقَمٍ.

"Allah'ım senden faydalı ilim, bol rızık ve her türlü dert ve hastalıktan şifa dilerim."

6- Mümkün ise tavaftan sonra yüzüne ve bedenine Zemzem-i Şerif'ten dökmek veya sürmek. (*İrşâdü's-Sâri*, s.281)

Zemzem-i Şerif oturarak da içilebilir, ayakta da içilebilir. Abdest ve gusûlde kullanmak müstehaptır. Ancak istincâda ve necasetin temizlenmesinde kullanmak mekruhtur.

3- SAFÂ VE MERVE

Safâ: Kâbe-i Şerîf'e 130 m. mesâfede küçük bir dağdır. Sa'yin başlangıç yeridir.

Merve: Beytullah'a 300 m. mesafede küçük bir dağdır. Sa'yin bitiş yeridir. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ
أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ.

Meâli: Şüphesiz Safâ ile Merve Allah'ın (dini-
nin) alâmetlerindendir. İmdi her kim Kâbe'yi
hac eder veya umre yaparsa, onların ikisini de
tavâf etmesinde bir günah yoktur. Ve her kim
gönlünden koparak bir hayır işlerse iyi bilsin ki,
Allah şükürün karşılığını veren ve her şeyi bilen-
dir. (Bakara Sûresi, âyet 158)

Mes'a: Safâ ile Merve arasında (Sa'yin yapıl-
dığı), (350 m) uzunluğunda, (20 m) genişliğinde
mübârek bir mekândır.

Mes'a (Sa'y yapılan yer)

Sa'y edilen bu şerefli mekânda 70 civârında peygamber-i zîşan medfundur. Safâ ile Merve arasında Sa'y eden kimse yetmiş köle âzad etmenin ecir ve sevabına nâil olur. Safâ ile Merve cennet kapılarından iki rahmet kapısı olup, duâların kabul olunacağı mübârek mekanlardır.

Mescid-i Haram'ın uydudan çekilmiş bir fotoğrafı

DÖRDÜNCÜ KISIM

MEKKE-İ MÜKERREME'DEKİ ZİYÂRET YERLERİ VE MÜBÂREK MEKÂNLAR

Mekke-i Mükەرreme'de bulunan mübârek mekânların bir kısmı, doğrudan doğruya hac ve umre menâsiki ile alâkalı olduğu için kitabın içinde daha evvel yeri geldikçe îzâh edildi. Bunlar; Kâbe-i Muazzama, Mescid-i Harâm, Hatîm, Hicr-i İsmâil, Hacer-i Esved, Makâm-ı İbrâhîm, Zemzem-i Şerîf, Safâ, Merve, Arafât, Müzdelife gibi mübârek mahallerdir.

Mekke-i Mükەرreme: Mekke-i Mükەرreme, Müslümanların kıblesi olan Kâbe-i Muazzama'nın, ibâdetlere bire yüz bin sevap ihsan edilen Mescid-i Harâm'ın bulunduğu, Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'in doğduğu, nübüvvet ve risalet verildiği, Kur'ân-ı Kerim'in âyetlerinin bir çoğunun nâzil olduğu, İslâm'ın şartlarından hac vazifesinin îfâ edildiği mübârek şehirdir.

Mekke'nin Kur'ân-ı Kerim'de geçen isimleri:

1- Mekke **2-** Bekke **3-** Ümmül-Kurâ **4-** El-Beled

5- El-Beledül-Emin 6- El-Belde 7- Harâmün Emin 8- Vâdi Ğayri Zî Zer'in 9- Meâd 10- Karye 11- El-Mescidü'l-Harâm

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hicret esnasında Mekke-i Mükerreme'den hicret etmek üzere ayrılırken şöyle buyurmuşlardır: **Allah'a yemin ederim ki sen, Allah'ın arzlarının en hayırlısı ve en sevimlisin. Ben senden çıkarılmış olmasam, senden çıkmazdım.**

1- PEYGAMBERİMİZ'İN (S.A.V.) DOĞDUĞU EV

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Sevgili Peygamberimiz, milâdi 571 yılı Nisanının 20'sine isâbet eden Rebîulevvel ayının 12'nci Pazartesi gecesini tan yeri ağarırken Mekke'de şu an kütüphâne olarak kullanılan evde dünyâ'yı şereflendirdi.

Peygamber Efendimiz hicretleri esnâsında bu mübârek evi Hazret-i Ali efendimizin kardeşi (Ukayl)'e hediye etmiş. Ukayl'in evlatları da Haccâc'ın kardeşine satmışlardır. Bilâhere Harûn Reşîd'in annesi satın alarak burayı yenileyip mescid hâline getirmiştir. Kânuni Sultan Süleyman zamanında yeniden yapılmıştır. Şu anda evkâf kütüphanesi olarak kullanılmaktadır.

Peygamber Efendimiz'in doğduğu ev

Diğer mübârek haneler Mescid-i Harâm'ın genişlemesiyle yıkılıp Mescid-i Harâm'a dahil edilmiş, bir kısmı çarşı ve yollara katılmıştır.

Resûlullah'ın doğduğu, bir çok hârikulade hâdisenin cereyan ettiği o mübârek mekânı ziyâret etmek ve O'na salât-ü selâm okumak elbette rahmet ve şefâate vesîle olacaktır.

2- HIRA DAĞI - NÛR DAĞI VE MAĞARASI

Gâr-ı Hıra: Mescid-i Harâm'a 5 km. mesâfede Mescid-i Harâm'ın kuzey doğusunda Cebel-i

Hira Dağı

Nûr'un zirvesindedir. Mağaranın uzunluğu 3 m., genişliği 1,30 m., yüksekliği 2 m.dir.

Hira Mağarası

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) 39 yaşında sadık rüyâlar görmeye başlamıştı. Son 6 ayda tamamen şehirden, evlerden ve insanlardan uzak bu mağarada tefekkür ile meşgul oluyordu. Milâdî 610 yılı Ramazanının 17'sinde Hıra mağarasında iken Cibril-i Emin ilk vahyi getirmişti. Cebrâil (a.s), Yâ Muhammed! Ben Cebrâil'im, sen de Allâhü Teâlâ'nın peygamberisin. Dedikten sonra Kur'ân-ı Kerim'in ilk âyetlerini okudu. Bu sûretle Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) peygamberlikle vazifelendirilmiş oldu.

3- SEVR DAĞI VE MAĞARASI

Mescid-i Harâm'ın güney cephesinde, takriben 4 km uzaklıkta, Arafât yolu üzerindedir. Dağın eteği ile zirvesi 458 m, takriben 1,5 saatte yaya çıkılabilen bir mesâfedir.

Peygamberimiz (s.a.v.), Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk (r.a.) ile hicret ederken bu mağaraya girerek 3 gece kaldılar. Mağaraya önce Hz. Ebû Bekir girerek zararlı bir şey olup olmadığına bakmış, sonra da Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) girmiştir. Hz. Ebû Bekr'in oğlu Abdullah, gündüzleri müşriklerin arasında dolaşüyor, geceleri mâlûmat getiriyordu. Kölesi Amr İbn-i Führeyre ise o civâra koyunları

Sevr Dağı

sürüyor. Hem Abdullah'ın izlerini kaybettiriyor ve hem de süt ikram ediyordu.

Bu mağarada üç mûcize sudûr etmiştir. Hz. Ebû Bekir'in ayağını yılan sokmuş, Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) mübârek tükürüklerini sürmüş, o anda acısı geçip, şifa bulmuştu. Onlar içeri girdikten sonra Allah'ın emriyle mağaranın ağzına örümcekler ağ germiş ve güvercinler yuva yapmışlardı. Müşrikler mağaranın önüne kadar gelmişler, içlerinden biri aramak istemiş, Umeyye Bin Halef ona "Orada ne işin var, aklını mı yitirdin? Orada Muhammed doğmadan örüm-

cekler ağını germiş, kuşlar yuva yapmış" deyince mağaraya girmekten vazgeçtiler.

4- CEBEL-İ EBÛ KUBEYS

Safâ tepesinin üzerinde 120 m. yükseklikte şerefli bir dağdır. Bugün üzerinde otel bulunan mahaldir. Tarihte bir çok hâdiseler cereyan etmiştir. Nuh Tufanından Hz. İbrahim (a.s.)'a kadar Hacer-i Esved bu dağın zirvesinde muhâfaza edilmiş. Şakkul Kamer (ayın ikiye ayrılma) mucizesi burada tahakkuk etmiş, en meşhur kavle göre Hazreti İbrâhîm (a.s.), bu dağın zirvesinden insanları hacca davet etmiştir.

Âdem aleyhisselâm vefat edince buraya defnedilmiş. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) burada namaz kılmış. Namaz kıldığı arsaya mescid binâ edilmişti.

5- DÂRU'L-ERKAM

Sahâbe-i Kirâm'dan İbn-i Erkam (r.a.) hazretlerinin evidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) Müslümanların adedi 40 oluncaya kadar, yâni Hazreti Ömer İbn-i Hattab hazretleri Müslüman oluncaya kadar, Dâr-ul Erkam gizli olarak İslâm'a dâvet merkezi olarak kullanılmıştır.

Dâr-ul Erkam Safâ'ya yakın bir yerdedir. Safâ'ya yakın kapılardan birinin adı da Erkam'dır.

Safâ'nın şark tarafından 36 m, şu an elektrikli merdivenin başladığı yeri takip eden mekandır. Bu mekan hicri 171 senesinde mescid olarak yapılmış, hicri 1375 senesine kadar bütün Müslümanlar hürmet göstermişler. Bu tarihte Mescid-i Harâm'ı genişletmek maksadı ile yıkılmıştır.

6- MESCİD-İ ŞECERE

Mescid-i Cin'in hizasında bir mesciddir. Peygamber Efendimiz Mescid-i Cin'in bulunduğu yerde cinnilerden gelen bir heyetle görüşmüştür. Bu hususu İbn-i Mesud Hz. şöyle anlatıyor;

Cinler Peygamber Efendimize, "Senin Allah'ın resûlü olduğuna kim şâhitlik eder?" diye sordular. Yakınlarında bir sakız ağacı vardı. Peygamber Efendimiz o ağaca işâret ederek; **"Şu ağacı gördünüz mü? O şahitlik ederse iman eder misiniz?"** Cinler **"Evet iman ederiz"** dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz ağacı çağırdı, ağaç dallarını budaklarını sürükleyerek geldi; **"Benim Allah'ın resulü olduğuma şehadet eder misin?"** diye sordu. Ağaç; **"Şehadet ederim ki sen Allah'ın resûlüsün"** dedi. O ağacın bulunduğu ve bu mucizenin tahakkuk ettiği yere mescid yapıldı.

7- MESCİD-İ CİN

Mekke-i Mükerreme'de, Cennetü'l-Muallâ kabristanlığına yakın bir mescid-i şerîftir. Peygamber Efendimiz hicretten üç yıl evvel Tâîf'ten dönerken bu mescidin arsasında sabah namazı kıldı. Namazda okuduğu Kur'ân-ı Kerim'i cinlerden yedi kişi dinlemiş ve iman etmişlerdi.

8- CENNETÜ'L MUALLÂ

Harem-i şerîfin yaklaşık iki kilometre kuzeyinde olan bir kabristanlıktır. Burada mü'minlerin annesi Hazreti Haticetü'l Kübra (r.anha)'nın mübârek kabirleri, sahâbe-i kiram, tâbiin ve sâlihinden bir çok kimselerin kabirleri vardır. Abdullah İbn-i Zübeyir (r.anhüma), Hz. Ebû Bekr'in büyük kızları Esmâ (r.anha), yine Hz. Ebû Bekr'in oğlu Abdurrahman (r.a), Abdullah İbn-i Ömer (r.a), Osman Bin Talha (r.a) hazretleri gibi Sahâbe-i Kirâm'ın büyüklerinden bir çok zatların kabirleri de buradadır.

Hazreti Hatice (r.anha), hicretten üç yıl kadar önce vefât etmiş. Kabrine bizzat Peygamberimiz indirmiş ve vefâtına çok üzölmüştür. Zira Hz. Hatice vâlidemiz, Peygamberimize ilk iman

etmiş, en büyük maddi ve mânevi destekçisi olmuş, peygamberimizin yedi çocuğunun altısı Hz. Hatice'den doğmuştur.

Hz. Hatice vâlidemizin açık kerâmeti olarak rivâyet edilir ki; herhangi bir kadın, bir şeyde âciz kalıpta onun türbesine gidip, O'nu vesile kılarak Allâhü Teâlâ'dan yardım talep etse her halde maksadına ulaşarak döner.

9- MESCİD-İ ÂİŞE

Harem-i Şerîf'e 6 km. mesâfede, Medîne tarafından harem hududu olan Tenim'dedir. Hazreti Âişe, Vedâ Haccı'nda Peygamberimizle beraber haccetti. Özü sebebiyle umre yapamamıştı. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e, Medîne'ye dönecekleri zaman; **"Ya Resûlallah! İnsanlar hac ve umre ile dönüyor, ben ise umreden mahrum oldum"** dedi. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kardeşi Abdurrahman (r.a.) hazretleri ile beraber umre yapmak için Tenim'e gönderdiler. Ve orada ihrâmlanıp, iki rekat ihrâm namazı kıldılar. Bunun için orada yapılan mes-cide, Mescid-i Âişe ismi verilmiştir.

10- MESCİD-İ CÎRÂNE

Bu mescid-i şerîf Mekke-i Mükerrerme ile Tâif arasındadır. Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretleri, hicretin sekizinci yılında Tâif'in fethinden dönerken Zilkade ayının on ikinci Çarşamba günü buradan umre için ihrâma girmiştir. Bu mübârek yerden yetmiş peygamberin ihrâm giyip umre yaptıkları Peygamber Efendimiz'den (s.a.v.) nakil olunmuştur.

11- HUDEYBİYE

Harem hudutları hâricinde, mescid-i Harâma 22 km, şu an Şümeys diye isimlendirilen yerdir. Bî'at-ür-Rıdvan, Hudeybiye musalahası burada yapılmıştır. Peygamberimiz (s.a.v.) Hicretin 6. yılında 1400 kadar ashâbı ile umre yapmak üzere buraya kadar geldiler. Kureyşliler oradan ileri gitmelerine mâni oldu. Peygamberimiz (s.a.v.), Kureyşlilerle görüşmek üzere Hz. Osman'ı gönderdi. Hz. Osman'ın şehîd edildiği haberi geldi. Müslümanlar Şecere-i Rıdvan altında müşriklerle son demlerine kadar harb etmeye bî'at ettiler. Bu biata "**Bî'at-ı Rıdvan**" diye isim verildi. Hz. Osman salimen döndü. Kureyşliler

sulh isteğini arz etti ve sulh yapıldı. Kurbanlar kesilerek umre yapılmadan dönüldü.

12- CEBEL-İ RAHME VE MESCİD-İ SAHRAT

Cebel-i Rahme: Âdem aleyhisselamın, yer yüzüne inişinin yüzüncü senesi, Kâbe'nin inşâsını tamamladıktan sonra Havvâ Vâlidemizle buluştukları mübârek mevkidir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) arefe günü öğle ile ikindiye Mescid-i Nemre'de kılmış, Cebel-i Rahme'nin eteğinde Mescid-i Sahrat'ın bulunduğu arsaya gelmiş, arafat vakfesini orada yapmıştır.

Mescid-i Sahrat; Cebel-i Rahme'ye çıkarken sağ tarafa düşen, yarım metre civârında bir duvar ile çevrili kible tarafına uzunluğu 13 m, genişliği 8 m. civarında olan yerdir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) vedâ hutbesini burada îrâd buyurmuşlardır.

13- MÜZDELİFE

Müzdelife: Arafât ile Minâ arasında, Harem sınırları içerisinde, müzdelife vakfesinin yapıldığı mukaddes yerdir..

Müzdelife: İzdilaftan yakınlık ve toplanmak manasına gelir.

Müzdelife, Hz. Âdem ile Havva Vâlidemizin Arafât'tan sonra zifaf oldukları (buluştukları) yerdir. "Meş'ari Harâm" da denir.

Müzdelife'de Kuzah Dağı'nın yanında Mescid-i Meş'ar-i Harâm (Mescid-i Âdem) isminde bir mübârek mescid vardır.

Müzdelife, Peygamber Efendimiz'e üzerinde kul hakkı olanların da bağışlanacağına dâir müjdenin verildiği, şeytanların ise perişan olduğu yerdir.

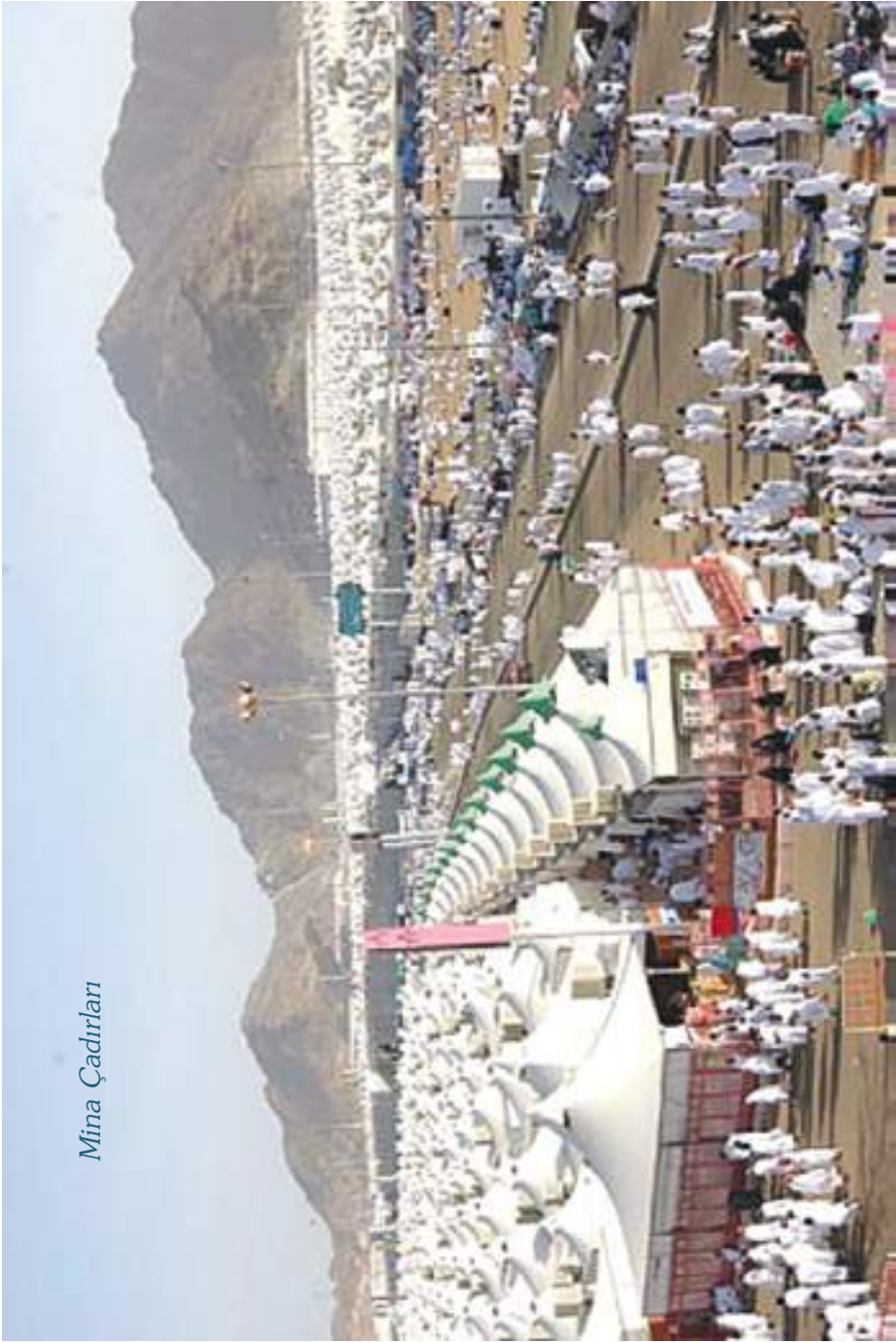
14- MÎNA

Minâ: Men ve İhsan manasına Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve bereketinin bol olduğu yerdir.

Minâ, Mekke-i Mükەرreme'nin doğusunda, Sabır Dağı ile Mürselat Dağı arasındadır. Beytullah'a 6 km uzaklıktadır.

Minâ, Harem hudutları içerisinde olup, Hazreti İbrâhîm'in şeytanı taşıdığı, oğlu İsmail (a.s.)'a bedel olarak koç kestiği, Mescid-i Hayf'ın bulunduğu, Ensar ile Birinci ve İkinci Akabe biatlarının yapıldığı, Veda Haccı esnasında Nasr Sûresi'nin nâzil olduğu, teşrik günlerinde Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'in gecelediği ve Mürselat sûresinin nâzil olduğu mübârek bir mekândır.

Mina Çadırları

Arafâta giderken yevmi terviyede bir gün, şeytan taşlama günlerinde üç gece Minâ'da kalmak sünnettir.

Buraya ne zaman gelinirse duâ ve niyazda bulunulmalıdır.

15- MESCİD-İ HAYF

Minâ Dağı'nın güneyinde, küçük şeytana yakın, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in ve bir çok peygamberin namaz kıldıkları yerdir.

Mescid-i Hayf isminin verilmesi; Hz. İbrâhîm oğlu İsmail (a.s)'ı kurban etmeye götürürken burada vazîfesini yapıp, yapamayacağı korkusu içerisinde olduğu içindir.

Mescid-i Hayf da Çadır şeklindeki kubbenin altında Peygamber Efendimizin çadırı mevcut idi.

Behcetü't-Takva'da, bu kubbenin altında 400 Peygamberin medfun bulunduğu yazılıdır. Bunun için bu kubbeye "**Kubbetü'l Enbiya**" denir.

Mir'âtü'l-Harâmeyn'de bildirildiğine göre: Hz. Âdem mescidin girişinde sol taraftaki minârenin altında medfundur. Hz. Âdem'in cenâze namazını oğlu Şit (a.s.) kıldırdı ve Ebû Kubeys

Dağı'na defnetti. Nuh (a.s.) da Hz. Âdem'in kabrini gemiye alıp tufandan sonra Mescid-i Hayf'deki bu minârenin altına defnetti.

Mescid-i hayf gayet mübârek ve mukaddes bir mekân olduğu için burada çokça ibâdet yapmak lazımdır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

Yetmiş Peygamber haccetti, hepsi Kâbe'yi tavâf ettikten sonra Mescid-i Hayf'ta namaz kıldı. Eğer kâdir olursanız orada namaz kılmayı bırakmayın. (*Mir'atü'l-Haremeyn c.1, s.1130*)

Mescid-i Hayf'ta yetmiş peygamber namaz kıldı. Musa (a.s) da onlardandır. Ben onu görür gibi oluyorum.

Zeyd İbn-i Esved (r.a.) buyurmuşlardır ki; **Resûlullah'ın Vedâ Haccı'nda ben de beraberdim. Resûlullah ile beraber sabah namazını Mescid-i Hayf'ta kıldım.**

Ebu Hureyre (r.a) hazretleri; **"Ben Mekke ehlinde olsa idim her cumartesi günü Mescid-i Hayf'ta namaz kılmak üzere Minâ'ya giderdim"** buyurmuşlardır.

16- MESCİD-İ BÎÂ

Birinci ve İkinci Akabe bâatının yapıldığı mübârek mescittir. Minâ'dan Mekke-i Mükerrre'ye gelirken sağ tarafta Büyük Şeytan'a takriben 300 m. mesâfede Osmanlı yapısı küçük bir mesciddir.

Birinci Akabe Bîatı, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in nübüvvetinin 12'nci senesinde hac niyetiyle Medîne'den gelen Evs ve Hazrec kabilelerinden 12 kişi ile yapıldı. Bir sene sonra yine hac mevsiminde 73 erkek 2 kadın olmak üzere 75 kişi ile bîat yapılmış, bu bîata: Bîatü'l-Akabetü'l-Kübrâ denmiştir.

Mescid-i Nebevî

*Medine-i
Münezzere*

02

BEŞİNCİ KISIM

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İ (S.A.V.) VE MEDİNE-İ MÜNEVVERE'Yİ ZİYARET

Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) Ziyâret:

Medîne-i Münevvere'ye giden kimsenin niyet ve maksadı tamamen Resûlullah Efendimiz'i ziyâret etmek ve onun mübârek rûhâniyeti ile müşerref olmak, onun mescidini de ziyaret edip, orada namaz kılmak olmalıdır.

Peygamber Efendimizi ziyâret etmek, gücü yetenler için vâcib derecesinde bir sünnettir. Vâcib diyenler de olmuştur. İmkânı olduğu halde Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'i ziyâret etmemek büyük gaflettir.

Resûlullah Efendimiz'i ziyârete giden kimse, yol boyu salâtü selâmı çok söylemeli. Gittikçe azmi, aşkı, muhabbeti artmalı. Tevbe ve istiğfarla Resûlullah (s.a.v.)'in şefâatini ümit etmelidir.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ
فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ
تَوَّابًا رَحِيمًا.

Meâli: Şâyet onlar kendilerine zulmettikleri vakit sana gelip Allah'tan mağfiret dileselerdi onlara peygamberde (sende) mağfiret isteyiverseydin elbette Allah'ı tevbelerini hakkıyla kabul edici çok bağışlayıcı bulacaklardı. (Nisâ, âyet 64)

Bu âyet-i kerîmede, Resûlullah (s.a.v.)'in şefâatine mazhar olan günahkârların Allah tarafından ilâhi affa nâil olacaklarına ve tevbelerinin kabul olunacağına işâret vardır.

Büyük âlim İmâm-ı Kastalânî şöyle söylemektedir; Rasûlü Ekrem'in kabr-i şerîfini ziyâret mânevi yakınlığa vesîle olan işlerin en büyüklelerinden tâat ve ibâdetlerin en fazla ümit bahşedenlerinden, yüce derecelere erişmenin en uygun yollarındandır. Kim bunun aksine inanırsa, İslâm bağından soyunmuş, Allah'a, Rasûlüne ve âlimler topluluğuna muhâlefette bulunmuş olur.

Resûlullah Efendimiz buyuruyorlar ki:

مَنْ زَارَنِي بِالْمَدِينَةِ مُحْتَسِبًا كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا وَشَفِيعًا
يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

Manası: Kim (Allah'ın rızasını) umarak Medîne'de beni ziyâret ederse (mutî) olana kıyâmet

günü şâhit, (âsi olana) şefâatçı olurum. (*Feyzü'l-Kadir c.6, s.140*)

مَنْ زَارَنِي بَعْدَ مَوْتِي فَكَأَنَّمَا زَارَنِي فِي حَيَاتِي

Manası: Kim beni vefâtımdan sonra ziyâret ederse, beni hayatımda iken ziyâret etmiş gibidir. (*Beyhakî, Şuabü'l-Îmân*)

مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي

Manası: Kabrimi ziyâret edene şefâatim vâcib olur. (*Beyhakî, Şuabü'l-Îmân*)

RESÛLULLÂH'I ZİYÂRETİN ÂDÂBI

Ziyârete gidecek olan kimse, mümkünse gusûl abdesti alıp, en güzel elbiselerini giyer ve koku sürünür, bulunduğu yerden aşk ve muhabbetle çıkar, salâtü selâma devam ederek, kalbi ve kalıbı ile edeble mütevâzî bir şekilde önüne bakarak yürür.

Bâb-ı Cibrîl'den veya ona yakın bir kapıdan girmek efdaldır. Mümkün ise Ravza-i Mutahhara'ya gidilir. Kerâhat vakti değilse iki rekat tahiyyetü'l-mescid namazı kılınır. Sonra bu saâdete erişmesinden dolayı ayrıca iki rekat daha teşekkür namazı kılınır ve duâdan sonra salât ve

selam ile Resûlullah'ın vech-i şerîfleri hizâsına üç metre mesâfede edeble ve huzûrla durulur. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in sûretini hayal ederek mübârek nazarlarının kendisine müteveccih olduğuna ve selâmını alacağına, duâ ve niyâzlarını işiteceğine, duâsına âmîn demek lûtfunda bulunacağına inanarak:

اَلْسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ...

Es-selâmü aleyke eyyühe'n-nebiyyü ve rahmetullâhi ve berekâtühû" diyerek selam verir. Kendisine emânet edilen selâmlar varsa onları da Fahr-i Âlem Efendimize arzetmelidir. Kabr-i saâdet önündeki duvara yaklaşıp el sürmekten veya yüksek sesle duâ etmekten sakınmalıdır.

Dilediği hayırlı şeyler için duâ etmeli, kimse için bedduâ etmemelidir. Kendisi, âile-efrâdı ve Ümmet-i Muhammed için duâ eder. Sonra da bir metre ilerleyip Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer radiyallâhü anhümâ hazretlerini selâmlar, onları da vesile kılarak Hz. Allah'a duâ edilir.

En makbûl olan ziyâret Peygamber Efendimizin mübârek ayak uçları tarafından gelinerek yapılan ziyârettir. Ancak bu her zaman mümkün olmamaktadır.

Peygamberimizi ziyârette riâyet edilece hususlar:

1. İnsanlara zahmet vermekten kaçınmak.
2. Mümkünse Hücre-i Saâdet ile arasındaki mesâfe 3 m. olmalı.
İmâm-ı Rabbânî Hazretleri buyuruyor ki: **"Ey ziyâretçi kardeş! Resûlullah Efendimiz'in yanına fazla yaklaşma! Zîra Enbiyâ-i Mürselîn ve Melâike-i Kiram Rasûlullah'ı ziyâret ediyor, seninle beraber dağlar, beldeler ziyâret ediyorlar.**

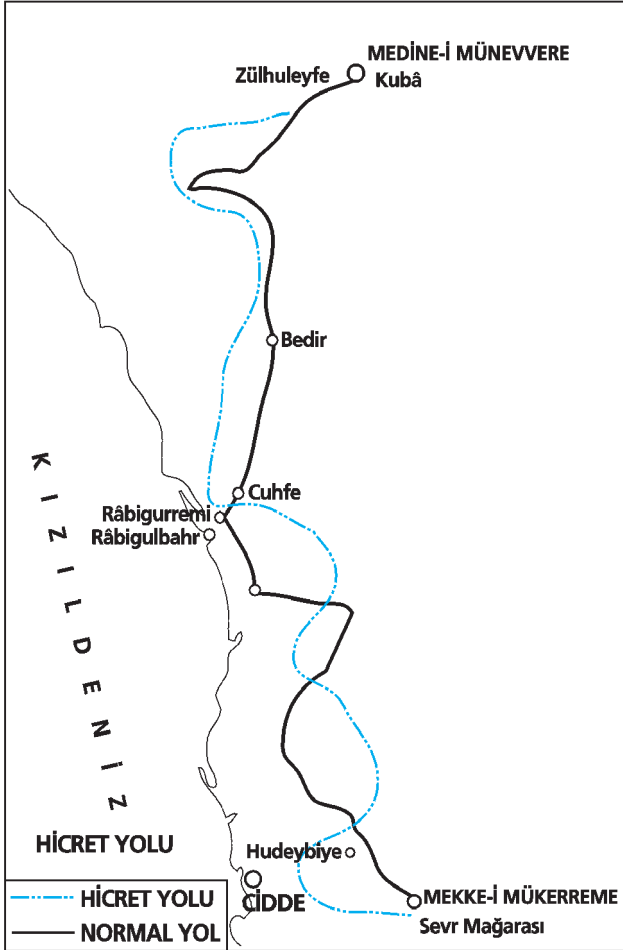
(Mektûbât-ı Şerîfe)

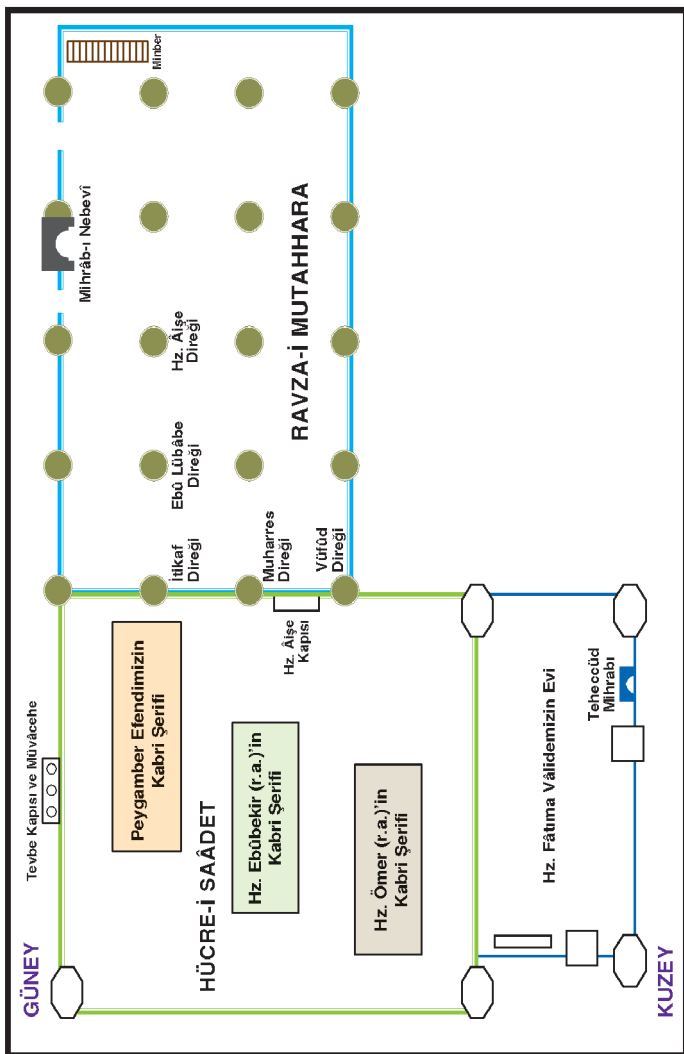
3. Sağa sola iltifattan uzak, boynu bükük, önüne bakar vaziyette bulunmak.
4. Yüksek sesle konuşmamak.
5. Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'i ziyâretten sonra başta Hz. Osman, Ehl-i Beyt ve Ashâb-ı Kirâm (radiyallâhü anhüm ecmaîn) olmak üzere- ehl-i Bakî ziyâret edilir.

MEDÎNE-İ MÜNEVVERE

Medine-i Münevvere Arabistan'ın batısında, Mekke-i Mükەرreme'nin kuzeyinde, Kızıldeniz'e 130 km. uzaklıkta olup deniz seviyesinden yüksekliği 619 m.'dir. Mekke-i Mükەرreme'ye uzaklığı hicret yolu üzerinden 418 km.dir. Kuzeyinde Uhud Dağı, güneyinde ise Âir Dağı vardır. Bugünkü nüfusu 900.000 civârındadır.

Hicret güzergâhını gösteren harita

Hüre-i Saâdet ve Ravza-i Mutaahhara'nın krokisi

Eski ismi Yesrib olan bu şehire, Resûlullah Efendimiz'in bu şehri nurlandırması ile Darül-hicre, Medinetünnebi, Medine-i Münevvere denilmektedir.

Medine-i Münevvere, Resûlullah Efendimiz'in hicret vatanıdır. Başkaları yardım elini çekerken, yardım elini uzatan şehirdir. İslam devletinin ilk başşehridir. Dîn-i Mübîn-i İslam'ı tebliğ için yabancı ülkelere elçiler göndererek onları İslam'a davet ettiği şehirdir. Mekke-i Mükerreme'den sonra en mübarek şehirdir. Kur'ân-ı Kerim'in yarıdan fazlasının indirildiği yerdir.

O nurlu şehir ki Hâtemü'l-Enbiyâ orada, Resûlullah'ın dünya ve âhiret arkadaşları Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer orada, âhirete açılan dünya penceresi, cennet bahçesi ve Mescid-i Nebvî orada. Başta Hz. Osman (r.a.) olmak üzere 10 bin sahâbinin medfun bulunduğu Cennetü'l Bakî orada, başlarında Hz. Hamza'nın bulunduğu 70 şehitle kendisine bakan gözleri nurlandıracak Uhud Dağı orada. Kiblemizin değiştiği Mescid-i Kibleteyn, Takva üzerine binâ edilen Mescid-i Kubâ ve Yedi Mescidler orada.

Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere'nin bütün beldelerden üstün olduğu üzerine ittifak vardır.

Peygamber Efendimiz buyuruyorlar ki:

الْمَدِينَةُ قُبَّةُ الْإِسْلَامِ وَدَارُ الْإِيمَانِ وَأَرْضُ الْهَجْرَةِ
وَمَثْوَى الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ

Manası: Medine, İslâm'ın kubbesi, İmân'ın yurdu, hicret mahalli, helâl ve haramın açıklandığı makamdır. (Terğîb 2/228)

مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلَيَمُتْ بِهَا فَإِنِّي أَشْفَعُ
لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا.

Manası: Kimin Medine'de ölmeye gücü yeterse orada vefât etsin, muhakkak ben, burada vefât edenlere şefâat edeceğim. (Terğîb 2/223)

Medine-i Münevvere'ye saygı ve hürmet gerekir. Burada yapılan ibâdetlerin gerek füyûzâtında gerekse neticede ihsan olunan sevaplarda üstünlük ve fazlalık vardır. Mekke-i Mükەرreme ve Medine-i Münevvere'de ikâmet etmek, nefsi-ne güvenip oranın haklarına ve edeplerine riâyet edemeyecekler için mekruhtur. (Lübab Şerhi s.351)

İmam-ı Mâlik (Rah.) Medine'ye girdiği zaman, binmesi için katır getirdiklerinde yürüyemez durumda

(mâzeretli) olduğu halde, "Resûlullah Efendimiz'in mübârek ayaklarıyla bastığı bir yeri katırın ayakları ile çiğnemek bana münâsip değildir." diyerek katıra binmeyi reddetmiş ve Resûlullah'ın huzuruna zorlukla ulaşmıştır.

Şâir Nâbi bir heyetle beraber hacca gider. Medine-i Münevvere'ye yaklaştıkları zaman heyetteki bir paşanın ayağını uzatıp yattığını görür ve seslice şu beyti okur:

**Sakin! Terk-i edebden gûyi mahbûb-i hüdâdır bu.
Nazargâh-ı ilâhîdir Makâm-ı Mustafâ'dır bu.
Habib-i Kibriyâ'nın hâbgâhı'dır fazilette.
Tefevvüğü kerde-i Arş-ı Cenâb-ı Kibriyâ'dır bu.
Murââtı edeb şartıyla Nâbi gir bu dergâhâ.
Metâf-ı kudsiyân'dır, Bûsegâh-ı enbiyâ'dır bu.**

Manâsı:

Peygamberimizin beldesine girerken edepsizlikten sakın.

Çünkü burası Nazargâh-ı İlâhîdir, Makâm-ı Mustafâdır. Bu makam Habîb-i Kibriyânın istirahat ettiği yerdir. Fazilet bakımından Arş-ı Âlâ'nın dahî üstündedir. Ey Nâbi, bu dergâha edebe riâyetle gir. Çünkü burası; Enbiyânın yüz sürdüğü, rûhâniyetin tavâf ettiği yerdir.

Sabah olunca müezzinlerin minârelerden bu beyitleri söylediklerini görünce sorar: Siz bu beyitleri kimden öğrendiniz? Cevap verirler: **"Bu gece Efendimiz bize bu beyitleri tâlim ettirdi ve minârelerden söylememizi emir buyurdular"** derler.

Ecdâdımız bu mübarek beldeye çok saygı göstermişler: Abdülhamid Han Hazretleri Hicaz Demiryolu'nun yapımı sırasında demiryolunu yapan ekibe (hürmet ve tâzim ifâdesi olarak) şu tâlimatı vermiş: **"Medine-i Münevvere'ye yaklaştığınız zaman mümkün olan âletlerin üzerine keçeler sarınız ki, fazla gürültü olmasın. Peygamber Efendimiz'in ve burada yaşayanların ruhları rahatsız olmasın."**

MESCİD-İ NEBEVÎ

Mescid-i Nebevî: Peygamber Efendimiz hicret ettikten sonra ilk olarak Mescid-i Kubâ'yı daha sonra da Mescid-i Nebevî'yi inşâ ettiler.

Mescid-i Nebevî Peygamber Efendimiz zamanından günümüze kadar 10 defa genişletilmiştir.

1- Peygamber Efendimiz zamanında (İlk mescid, Milâdî: 622-623)

Resûlullah Efendimiz, Medine-i Münevvere'ye ilk teşriflerinde devesi Kasvâ'nın çöktüğü arsayı Sehl ve Süheyl adlarındaki iki yetim kar-

dešten satın alıp Mescid-i Nebevî'nin temelini attı. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr/45)

İnşaat esnasında kendileri bizzat çalıştılar. Mescid-i Nebevi'nin şark tarafına Hz. Âişe Vâlidemizin hücrelerini, sonra da diğer vâlidelerimizin hücreleri yapıldı.

Takrîben bir sene inşâsı süren ve 623 senesi Nisan ayında tamamlanan Mescid-i Nebevî'nin uzunluğu 35 m. eni 30 m. (1.050 m²) kadar idi.

2- Peygamber Efendimiz zamanında (ikinci defâ, Milâdî: 628)

Müslümanların sayısının artmasıyla Mescid-i Nebevi ihtiyâca cevap vermiyordu. Rasûlüllah Efendimizin talimâtıyla hicretin yedinci senesinde Hayber'in fethinden sonra takrîben uzunluğu ve genişliği elli metre (2.500 m²) dört köşe olarak genişletildi. Mescid-i Nebevî'nin bu kısmı, direklerde Hadd-i Mescid-i Nebevî levhâları ile gösterilmiştir.

3- Hz. Ömer Efendimiz zamanında. Milâdî: 638

4- Hz. Osman Efendimiz zamanında. Milâdî: 649-650

5- Emevî Halifesi Velîd zamanında.

6- Abbâsi Halîfesi Mehdî zamanında.

7- Memlûk Sultânı Kayıtbay zamanında.

8- Osmanlı Sultânı Abdûlmecid zamanında.

Milâdî: 1850-1860

Osmanlı sultanlarından Kanuni Sultan Süleyman ve İkinci Mahmud Mescid-i Nebevî'de bazı imar ve tadilatlar da bulunmuşlardır. İkinci Mahmud Han, Milâdî 1817-1837 yıllarında Memlûk Sultânı Kayıtbay tarafından yenilenen Hücre-i Saâdet'in üzerine taştan bir kubbe yaptırıp, kurşunla kaplattırmış ve Kubbe-i Şerif'i yeşile boyattırmıştır. Günümüze kadar gelen bu mübârek kubbeye "**Kubbetü'l-Hadrâ**" denilmektedir.

Ancak Sultan Abdûlmecid Han Mescid-i Nebevî'nin tamamını yenilemiş, ve genişliğini 10.939 m² ye çıkartmıştır. Zemin mermerle kaplanan Mescid-i Nebevî'nin mihrabı, kubbele-ri, sütunları, kapıları ve duvarları celî sülûs tarzında âyet-i kerimelerle ve hadîs-i şeriflerle tez-yîn edilmiştir (mevcut şekliyle).

9- Suud Kralı Abdûlaziz zamanında. Milâdî: 1949-1955

Kral Abdûlaziz, Sultan Abdûlmecid Han zamanında yaptırılan kısmın imârını bozmadan Mescid-i Nebevî'nin genişliğini 16.326 metre-kareye çıkardı.

10- Suud Kralı Fehd zamanında. Milâdî: 1984-1994

Tarihinin en büyük genişletme planı ile doğu, batı ve kuzeyden Mescid-i Nebevî'nin alanı (birinci kat dahil) 165.326 m² ye ulaştı. Şimdi aynı anda (235.000 m² avlusu ile birlikte) 650.000 kişi namaz kılabilmektedir. Ayrıca Mescid-i Nebevî'nin bodrum katı garaj olarak kullanılmaktadır. (*Hicaz Albümü, D.İ.B. Yayınları: 669*)

Medine-i Münevvere ile alakâlı Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ
إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ.

Manası: Şu benim mescidimde kılınan bir namaz, Mescid-i Haram müstesnâ olmak üzere, başka mescidlerde kılınan bin namazdan daha faziletlidir. (*Müslim c.4,s.214*)

مَنْ صَلَّى فِي مَسْجِدِي أَرْبَعِينَ صَلَاةً لَا تَقُوتُهُ صَلَاةٌ كُتِبَتْ
لَهُ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَنَجَاةٌ مِنَ الْعَذَابِ وَبَرٌّ مِنَ النِّفَاقِ.

Manası: Kim benim mescidimde kırk vakit namaz kılar, hiçbir namazı geçirmez ise, ateşten beraat ve azaptan kurtuluş yazılır. Ve nifaktan uzak olur. (*Müsned-i Ahmed*)

MESCİD-İ NEBEVÎNİN İÇERİSİNDEKİ MÜBÂREK MEKÂNLAR

A- HÜCRE-İ SAÂDET

Mescid-i Nebevî inşâ edilirken Rasûlullah Efendimiz için doğu duvarının güney kısmına bitişik iki adet hücre-i saâdet yapıldı. Peygamber Efendimize ve Ezvâc-ı Mutahhare'ye tahsis edilen bu hücrelerin sayısı Efendimizin sağlhlında dokuza ulaştı.

Rasûlullah Efendimizin irtihâli, nâşı şeriflerinin yıkanması ve defnedilmesi bu hücre-i şeriflerden Hazret-i Âişe Vâlidemizin hücrelerinde tahakkuk etti. Hazret-i Âişe Vâlidemizin odasına bundan sonra Hücre-i Saâdet denildi. Hücre-i Saâdet, Kâbe-i Muazzama dahil yeryüzünde en faziletli mekândır.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) vasiyeti üzerine, Hazret-i Ömer (r.a.) da Âişe Vâlidemizden izin alarak Hücre-i Saâdet'e defnedildiler.

Zaman zaman genişletilip tamiratlar gören Hücre-i Saâdet, Vâli Ömer b. Abdülaziz zamanında Hazret-i Fâtıma Vâlidemizin de evini içersine alacak şekilde genişletildi ve Kâbe-i Muaz-

Hücre-i Saâdet

zama'ya benzememesi için üçgen planında yapıldı. Böylece Hücre-i Saâdet beşgen haline getirildi: Etrafını çevreleyen kısımlar günümüzde olduğu gibi dikdörtgendi.

B- RAVZA-İ MUTAHHARA

Ravza-i Mutahhara: Rasûlüllah Efendimizin, kabr-i şerifleri ile minberi arasında bulunan mübarek yerdir. Ravza-i Mutahhara'dan başka yer-yüzünde cennetten olduğu bildirilen başka bir yer yoktur. (*Müsned*, 7/289)

Ravza-i Mutahhara takriben 15 m. uzunluğunda, 22 m. genişliğinde, 330 metrekare civârındadır.

Cennet bahçelerinden bir bahçe olması; Ravza'da işlenen amel, kişiyi cennete vasıl kılar, bu dünyada ravzaya girenler âhirette de cennete girecektir. Burada ibâdet kişiyi cennete götürür.

Rasûlullah Efendimiz buyuruyorlar ki:

مَا يَنْ بَيْتِي وَمِنْ بَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَمِنْ بَرِي
عَلَى حَوْضِي.

Manası: Benim evimle minberim arası, cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim havzımın üzerindedir. (*Sahîh-i Buhârî*)

C- ASHÂB-I SUFFE

Kible, Kâbe-i Muazzama tarafına çevrilmeden önce Mescid-i Nebevî'nin kuzey tarafına, hurma dallarıyla bir gölgelik ve sundurma yapıldı. Buraya “Suffe” denildi. Burada kalan Müslümanlara da “Ashâb-ı Suffe” ismi verildi.

Ashâb-ı Suffe'nin Medine-i Münevvere'de ne evleri ne de akrabaları vardı. Günlerini ilim tahsili ile geçirirler, Peygamber Efendimizin va'z ve nasihatlerini dinlerler ve orada bulunmayanlara anlatırlardı.

Îcabeden tahsillerini tamamladıkları zaman Peygamber Efendimiz tarafından dünyanın dört

bir tarafına tebliğ için gönderilirlerdi. Sayıları 400-500'e kadar ulaşan Ashâb-ı Suffe bazan gâzâlara da katılırlardı. İçlerinden evlenenler, Suffe'den ayrılırlar, yerlerine başkaları alınırdı. Bütün ihtiyaçlarını bizzat Resûlullah Efendimiz takip ederdi.

RAVZA-İ MUTAHHARA İÇERİSİNDEKİ BAZI MÜHİM MEKÂNLAR

1- MİNBER-İ ŞERİF

Mescid-i Şerif'in önceleri minberi yoktu. Peygamber Efendimiz ayakta zahmet çekiyordu. Sonra bir hurma kütüğü bulunarak hutbe okunan yere dikildi. Resûlullah (s.a.v.) bu hurma kütüğüne dayanarak hutbe îrâd ediyordu. Daha sonra üç basamaklı bir minber yapıldı ve Peygamber Efendimiz hutbe için bu minbere çıktılar.

Emeviler ve Memlûkiler zamanında yenilenen Minber-i Şerif bilâhere Kubâ mescidine gönderilmiş, yerine Hicri 997 (Milâdî 1590) tarihinde Sultan Murad Han tarafından armağan edilen altın tezyinatlı bir mermer minber konulmuştur.

Yedi metre yüksekliğindeki bu zarif, şaheser minber hâlen mevcut olup, yeni yapılmış gibidir.

Minber-i Şerif

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'in minberi, ahirette Havz-ul Kevser'in yanında bulunacak ve Onu herkes görecektir.

Minberin yanında işlenecek güzel ameller, Havz-u Kevser'den içmeyi vâcip kılar.

Rasûlullah Efendimiz buyuruyorlar ki:

إِنَّ مِنْبَرِي عَلَى تَرَعَةٍ مِنْ تَرَعِ الْجَنَّةِ.

Manası: Benim minberim cennet kapılarından bir kapı üzerindedir. (*Müsned-i Ahmed c.5, s.339*)

2- MİHRAB-I ŞERİF

Mescid-i Nebvî ilk yapıldığı zaman mihrabı yoktu, ancak Peygamber Efendimiz'in namaz kıldırıldığı yer belirgindi. Ömer b. Abdülaziz Medine Valiliği sırasında Mescid-i Nebvî'yi imar ederken Resûlullah Efendimiz'in namazda durduğu yere bir mihrap ilâve ettirdi. Emevîler, Abbâsiler, Memlûkiler ve Osmanlılar mihrabın korunması ve tezyin edilmesine âzamî gayret gösterdiler. 1984'te mihrap tamamen yenilenmiştir.

3- MAHFİL (MÜEZZİNLİK)

Hz. Ömer (r.a.)'in Mescid-i Nebvî'de şehit edilmesinden sonra Hz. Osman, (r.a.) Bilal-i

Habeşi'nin (r.a.) müezzinlik yaptığı yerde, zemini yükseltilmiş ve çevresi muhafaza altına alınmış bir mahalde namaz kılmayı âdet edinmişti. Daha sonra müezzin mahfili (maksüre) olarak kullanılan bu mekan "mukebbiriyye" adıyla meşhur oldu. İlk zamanlarda sade ve basit yapıda ahşap olan mahfil, tamamen mermerden yapılmıştır.

4- HANNÂNE DİREĞİ

Peygamber Efendimiz'in üzerine dayanarak hutbe okudukları hurma kütüğüdür. Müslümanlar çoğalınca Resûlullah Efendimiz yeni minbere çıktılar.

Daha önce Resûlullah Efendimiz'in dayandığı hurma kütüğü yavrusunu yitirmiş deve gibi fer-yat edip inlemeye başladı. Peygamber Efendimiz elini üzerine koyunca sükun buldu.

Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.), "Ey hurma ağacı! Kesildiğin bahçeye mi, yoksa Firdevs bahçesine mi girmek istersin? Seni bu iki emirden birini seçmekte muhayyer kıldım. Eğer eski yerini istersen oraya döndüreyim, eskiden olduğu gibi neşvü nemâ bulup meyve verirsin. Şâyet cennet bahçesini istersen Firdevs-i Âlâ'ya dikeyim tâ ki, cennet ırmaklarının tesiriyle her an

tâze meyve verip Allah dostlarını nimetlendire-sin" buyurdular ve gülerek, **"evet isterim"** dedikten sonra yeni minberin altına bir görüş üzerine sol tarafında bir yere gömdüler.

Ashâb-ı Kirâm **"Evet isterim"** buyurmalarının sebebini sual ettiklerinde, **"O ağaç cenneti istediler. Ben de onun isteğini va'dettim"** cevabını aldılar. (*Mir'âtü-l Haremeyn c.2, s.407*)

5- HAZRETİ ÂİŞE - HÂCET DİREĞİ

Hazreti Âişe Vâlidemizin duâsının kabul olduğu mahaldir. Hz. Aîşe **"İnsanlar orada namaz kılmanın faziletini bilselerdi yarışırlardı."** buyurmuştur. (*Ahbâr-ı Medine-i Rasül s.91*)

Peygamber Efendimiz: **"Mescidimde bir yer vardır. İnsanlar bilseler ancak kur'a atarak orada namaz kılarlar."** buyurmuştur. Hazreti Âişe vâlidemiz bunun bu direk olduğuna işaret etmiştir.

6- EBÛ LÜBÂBE - TEVBE DİREĞİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), bu direğe yönelerek namaz kılmış, kibleye dönerek buna dayanmıştır. Bunun yanında îtikafta bulunmuştur.

Ebû Lübâbe direği denmesi: Ebû Lübâbe Hazretleri Ensar'dan olup Evs Kabilesindendir. Benî Kurayza savaşında yahudilere, teslim oldukları takdirde öldürüleceklerini işâret etmiş olduğundan kendini mesciddeki bu direğin bulunduğu yere bağlattı. Tevbesi kabul edilmeden çözülmeyeceğine dâir yemin etti. Peygamber Efendimiz bu hâli öğrenince: **"Eğer bana gelmiş olsaydı, kendisi için istiğfar ederdim. Madem ki böyle yapmıştır Allâhü Teâlâ katında tevbesi kabul edilmedikçe serbest bırakmam"** buyurdu.

Ebû Lübâbe Hazretleri 15 gün kadar bağlı kaldı. Nihayet affına dair müjde geldi. Resûlullah Efendimiz mübarek elleriyle iplerini çözdü. (*İslam Tarihi c.3, s.263*)

7- SERİR DİREĞİ

Peygamber Efendimiz itikaf için yatağını bu direğin bulunduğu yere koyardı.

8- MUHARRES DİREĞİ

Resûlullah Efendimiz'i düşmanlardan korumak maksadı ile nöbetçilerin beklediği direktir. Hz. Ali (r.a) bunun yanında namaz kılıp oturduğundan dolayı **Hz. Ali direği** de denilmiştir.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ.

Meâli: "Allah seni insanlardan koruyacaktır."
(Mâide Suresi, âyet 67)

Bu ayet nâzil olduktan sonra muhafızlık vazifesi de son bulmuştur.

9- VÜFÛD DİREĞİ

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.), vüfûd-u arab, yani arap kabileleri tarafından gönderilen elçileri bu sütun yanında kabul ederdi.

MESCİD-İ KUBA

Kuba Mescidi: Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) Mekke'den Medîne'ye hicretleri esnasında Medîne'ye yaya bir saatlik mesâfede bulunan Kuba'da 14 gün müsafir kaldı. Bu sure içerisinde İslam'da ilk mescid bizzat kendileri de çalışarak bina edildi. Burada namaz kıldı.

Kuba Mescidi, Mescid-i Harâm, Mescid-i Nebi ve Mescid-i Aksâ'dan sonra en fazîletli mesciddir. Ziyaret etmek müstehaptır. Cumartesi günü ziyâret daha faziletlidir.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ
أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ. فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ
يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ.

Meâli: Tâ ilk günden takva üzere tesîs edilen
mescid içinde namaz kılman elbette daha
layıktır. Onun içinde çok temizlenmeyi sevenler
vardır. Allâhü Teâlâ çokça temizlenenleri sever.
(Tevbe Suresi, Âyet 108)

Kuba Mescidi

Rasûlüllah Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:
Kim evinde güzelce temizlenip abdest aldıktan
sonra başka maksatla değil, sade namaz
kılmak için Kuba Mescidi'ne giderse bir umre
yapmış gibi sevap kazanır. (Tecrid c.4, s.212)

Resûlullah (s.a.v.) her cumartesi günü binekli ve-yâ yürüyerek muhakkak Kuba Mescidi'ne gelirdi.

CUMA MESCİDİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) 14 gün Kuba'da kaldıktan sonra bir Cuma günü Medîne'ye hareket etti. Yaklaşık 500 m. sonra Ranuna Vadisi'ne vardıklarında öğle vakti olmuştu. ilk cuma namazını burada kıldırdı ve hutbe okudu. Peygamber Efendimiz tarafından Cuma namazı kılınan bu yerde şimdi Mescid-i Cuma bulunmaktadır.

MESCİD-İ KIBLETEYN

İslamiyet'in ilk yıllarında kible, Kudüs'teki Mescid-i Aksâ idi. Peygamber Efendimiz ve ona iman edenler Mescid-i Aksâ istikametine dönerek namazlarını edâ ediyorlardı. Fakat Resûlullah Efendimiz'in (s.a.v.) içinde hep Kâbe-i Muazzama'ya yönelmek arzusu vardı. Bu hususta duâ ediyor ve vahyin gelmesini arzu ediyordu.

Hicretten 18 ay kadar sonra Şaban ayının 15'inci günü Resûlullah (s.a.v.) Seleme Oğulları yurdunda öğle namazının iki rek'atı edâ edilmişti ki kıblenin çevrilmesi ile alâkalı aşağıdaki âyet-i kerîme nâzil oldu. Peygamber Efendimiz yönünü Beyt-i Makdis'ten Kâbe-i Muazzama'ya

çevirdi. Cemâatte safları ile birlikte döndüler ve son iki rek'atı Kâbe'ye doğru kıldılar. Bundan dolayı bu mescide "Mescid-i Kibleteyn" (iki kibleli mescid) denilmiştir.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ
فَلَنُؤَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ.

Manası: Yüzünün gökyüzüne çevrilmekte olduğunu görüyoruz. Seni elbette hoşlanacağın kibleye döndüreceğiz. O halde yüzünü hemen Mescid-i Harâm'a doğru çevir. Ey Mü'minler yüzlerinizi onun yönüne çevirin. (Bakara Sûresi, Âyet 144)

HENDEK HARBİNİN YAPILDIĞI YER (YEDİ MESCİDLER)

Hicretin 5'inci yılında Müslümanlarla Mekke müşrikleri ve müttetikleri arasında yapılan Hendek Harbinin yapıldığı mahalde teberraiken yedi mescid yapılmıştır. Bu mescidlerden bir tanesi Resûlullah Efendimiz'in çadırının kurulu olduğu yerde bulunan "**Fetih Mescidi**" dir. Fetih Mescidi'nin bulunduğu yerde Peygamber Efendimiz pazartesiden çarşamba gününe kadar "**Ahzab**

Duâsı" ile ilticâda bulundu. Duâsının kabul olduğu bildirildi. Akşama doğru çıkan çok şiddetli bir rüzgar kısa sürede fırtınaya döndü. Fırtına müşrik ordusunu Medîne çevresinden atıncaya kadar devam etti. Sabah olunca hiçbir düşman kalmamış fırtına da dinmişti.

Peygamber Efendimiz üç bin civarında ashabı ile Seli Dağı eteğinde ikamet ederek, Selmân-ı Fârîsî'nin teklifi üzerine hendek kazmayı kararlaştırıp, bir rivâyete göre eni ve derinliği: 2,5 metre, diğer bir rivâyete göre de derinliği: 4,5 veya 5, eni de: 9 metredir. Ashâb-ı Kiram'ın gayretleri ile 6 günde veya 24 günde kazılmıştır. Kazılan hendeğin uzunluğu yaklaşık 6000 metre, bazılarına göre de 2700 metredir. Müşrikler bir aya yakın muhasarada bulunmuşlar ise de sonunda hezimete uğrayarak dönüp gitmişler.

Hendek kazılırken bazı mucizeler zuhur etmiştir. Bunlardan biri, büyük bir kaya çıkmıştı bütün uğraşmalara rağmen onu kimse kıramıyordu. Peygamber Efendimize haber verdiler. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) balyozu eline aldı, Besmele ile kayaya vurdu; "Allâhü Ekber Şam'ın Kırmızı Saraylarını, Kisra'nın Beyaz Sarayını ve Sana'nın Kale Kapılarını görüyorum" buyurarak ileride oraların Fetih müjdesini verdiler.

Hız. Cabir, Resûlullah'ın karnına taş bağladığını görünce evine gitti, hanımına neyimiz var, dedi. Hanımı da biraz arpa ile bir oğlak var dedi. Oğlağı kesip çömlek içinde tandıra, arpayı da öğüterek ekmek yapmak üzere fırına koydu. Ya Resûlallah, bir parça yiyeceğimiz var bir iki kişİ ile teşrif buyursanız. Yemeğın ne olduğunu öğrenen Peygamber Efendimiz bütün hendek ehlini davet etmiş, hepsi bir mucize olarak yemiş, kalanı da Medîne'ye gönderin buyurmuştur.

UHUD ŞEHİDLERİNİ VE UHUD DAĞI'NI ZİYARET

Hicretin 3'üncü yılında Müslümanlar ile Mekte müşrikleri arasında Uhud'da yapılan savaşta Müslümanlardan 70 kişİ şehid olmuştur. Bunların arasında Peygamber Efendimiz'in amcası Seyyidü's-Şühedâ Hazreti Hamza, Medîne-i Münevvere'ye ilk Kur'an muallimi olarak gönderilen Mus'ab Bin Umeyr (r.a.) de vardı.

Peygamber Efendimiz Uhud şehidlerinin başı ucunda: **"Ben sizin Allah katında diriler olduğunıza şahidim. Ashâb-ı Kirâma dönerek bunları ziyaret edin ve selâmlayın, Allah'a yemin ederim ki bunlar kıyâmete kadar selâmlayana karşılık verir."** buyurdular. (*Mirâtü-l Haremeyn c.2 s.1026*).

Uhud Dağı ve şehitliği

Resûlullah Efendimiz zaman zaman Uhud şehîdlerini ziyâret etmiştir. Hz. Fatıma vâlide-miz iki, üç günde bir Uhud'a gider amcası Haz-reti Hamza'nın kabrini ziyâret eder, ağlar, duâ eder ve kabrini düzeltirdi.

Hz. Enes (r.a) buyurdu ki: "Resûlullah (s.a.v.) yanında Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman (radiyallâhü anhüm ecmaîn) oldukları halde Uhud'a çıktılar. Uhud dağı sevincinden sallandı. Resûlullah (s.a.v.) ayağı ile Uhud'a vurarak şöyle seslendi: **"Sâbit ol Ey Uhud! Çünkü senin üzerinde bir nebî, bir sıddık, iki de şehîd var."** Diğer hadîs-i şerîflerinde buyurdular ki:

إِنَّ أَحَدًا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

Manası: Uhud bir dağdır. O bizi sever, biz de onu severiz. (Et-Terğib ve't-Terhib c.2 s.230)

أُحَدُّ رُكْنٌ مِّنْ أَرْكَانِ الْجَنَّةِ

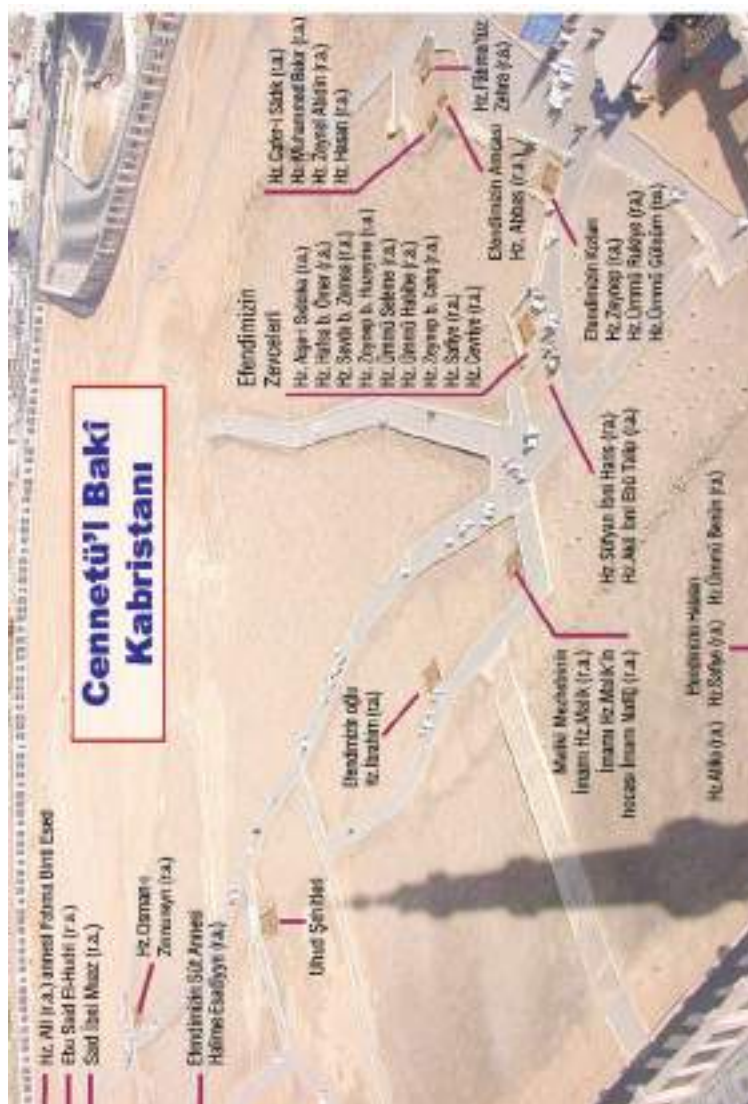
Manası: Uhud cennet köşelerinden bir köşedir. (Et-Terğib ve't-Terhib c.2 s. 223)

CENNETÜ'L BAKÎ

Mescid-i Nebevî'nin doğu tarafındadır. Resûlullah (s.a.v.), Medîne'ye hicretten sonra "Garğad" ağaçları ile kaplı olan bu mahalli kabristanlık yapmıştır. İlk olarak da Peygamberimiz'in süt kardeşi "Osman İbn-i Maz'un" defnedilmiştir.

Bakî Kabristanlığı'nda başta üçüncü halife Hazreti Osman (r.a.) olmak üzere, Peygamber Efendimiz'in amcası Hz. Abbas, halaları, kızları, mübârek zevceleri, oğlu İbrâhîm, torunu Hz. Hasan, Süt annesi, Hz. Ali'nin annesi ve kardeşi, on bin civârında sahâbe, tabiînden bir çok zevat, günümüze kadar bir çok evliya medfundur.

Bakî ehlini ziyâret müstehaptır.

Peygamber Efendimiz'in Türbe-i Şerifleri

Tekabbel
Allah